

Робочий час і час відпочинку

- 1. Робочий час: поняття, види.
Час відпочинку: поняття, види.
Відпустка: поняття, види, основні строки.*

1. Робочий час: поняття, види.

Робочий час - це встановлений законом, колективним договором, трудо-вим договором (контрактом) час, протягом якого працівник повинен виконувати трудові обов'язки, дотримуючись правил внутрішнього трудового розпорядку.

Нормальна тривалість робочого часу:

- для працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень;
- підприємства і організації при укладенні колективного договору можуть встановлювати меншу норму тривалості робочого часу

Скорочена тривалість робочого часу встановлюється:

- ▶ для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень;
- ▶ для осіб віком від 16 до 18 років (учнів віком від 14 до 16 років, які працюють у період канікул) - 24 години на тиждень;
- ▶ (тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу);
- ▶ для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, - не більш як 36 год. на тиждень;
- ▶ для окремих категорій працівників (учителів, лікарів);
- ▶ 4) для жінок, які мають дітей віком до 14 років або дитину-інваліда : за рахунок власних коштів на підприємствах, установах, організаціях

Неповний робочий день або неповний робочий тиждень встановлюється:

- за угодою між працівником і власником як при прийнятті на роботу, так і в будь-який час роботи;
- власник зобов'язаний встановити цей час на прохання вагітної жінки;
- для жінки, яка має дитину віком до 14 років чи дитину-інваліда і таку, що перебуває під її опікою, або здійснює догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку;
- оплата праці у цих випадках проводиться пропорційно витрацьованому часу або залежно від часу

Надурочні роботи це роботи, що виконуються понад встановлену тривалість робочого дня

- ▶ вони, як правило, не допускаються;
- ▶ власник може застосовувати надурочні роботи лише у виняткових випадках (напр., при відверненні стихійного лиха);
- ▶ вони можуть провадитися лише з дозволу профкому підприємства;
- ▶ законодавство передбачає категорії працівників, яких забороняється залучати до надурочних робіт (напр., вагітних жінок);
- ▶ вони не повинні перевищувати для кожного працівника 4-х годин протягом 2-х днів підряд і 120 годин на рік;
- ▶ вони оплачуються у підвищеному розмірі - за перші 2 год. в 1,5 рази, а з наступні - у 2 рази

Ненормований робочий час

- Ненормований робочий час - це особливий режим робочого часу, встановлений для окремих професій посад і робіт, який розробляється власником, а також профспівкою (іншим органом, уповноваженим на представництво трудовим колективом) і включається в колективний договір

Перерва для відпочинку і харчування

- це час, відведений для відпочинку та харчування протягом робочого дня;
- триває від 30 хвилин, але не більше 2-х годин;
- не включається в робочий час;
- повинна надаватися, як правило, через 4 год. після початку роботи;
- час початку і закінчення перерви встановлюється правилами внутрішнього трудового розпорядку;
- працівники використовують час перерви на свій розсуд, вони можуть на цей час відлучатися з місця роботи

Святкові і неробочі дні - це дні, які встановлюються законодавством, до них відносяться:

- 1 січня - Новий рік;
- 7 січня - Різдво Христове;
- 8 березня - Міжнародний жіночий день;
- 1-2 травня - День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня - День Перемоги;
- 28 червня - День Конституції України;
- 24 серпня - День незалежності України;
- дні релігійних свят:
- 7 січня - Різдво Христове;
- один день (неділя) - Пасха (Великдень),
- один день (неділя) - Трійця

Щотижневі дні відпочинку або вихідні дні

- при 5 денному робочому тижні працівникам надаються 2 вихідних дні на тиждень, а при 6-денному робочому тижні - 1 вихідний день;
- тривалість щотижневого безперервного відпочинку повинна бути не менш як 42 години;
- загальним вихідним днем є неділя, обидва вихідні дні надаються, як правило, підряд, але можуть надаватися в інші дні;
- на безперервно діючих підприємствах, установах, організаціях вихідні дні надаються в різні дні тижня по чергово кожній групі працівників згідно з графіком зміності;
- залучення працівників до роботи у вихідні дні провадиться за письмовим наказом (розпорядженням) власника (уповноваженого органу)

Запитання.

- 1) Назвіть пільги та переваги. Які надаються в Україні неповнолітнім працівникам.
- 2) Яка мінімальна тривалість відпустки встановлена для неповнолітніх працівників?
- 3) Яка тривалість робочого часу встановлена для різних категорій працівників?
- 4) Висловіть свою думку щодо того, чи достатньою мірою трудове законодавство України забезпечує захист прав неповнолітніх працівників.
- 5) Які додаткові підстави звільнення для неповнолітніх?